

METODOLOŠKO POJASNILO

Miloš Sarić

SKUPINE PODJETIJ

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Kazalniki globalizacije, Slovenija, letno (Prva objava)
- Skupine podjetij, Slovenija, letno (UKINJENO). V podatkovni bazi SiStat so objavljeni podatki od 2008 do 2017. Novejši podatki ukinjene objave so na spletni strani [Ekonomski odnosi s tujino\Globalizacija\Skupine podjetij](#)

Junij 2024

Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNI OKVIR.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	3
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	4
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV.....	4
6	DEFINICIJE.....	5
7	POJASNILA.....	7
8	OBJAVLJANJE PODATKOV.....	8
9	REVIDIRANJE PODATKOV.....	8
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA.....	9

1 NAMEN

Namen objave podatkov o skupinah podjetij je letni prikaz podatkov o večnacionalnih in rezidenčnih skupinah podjetij ter prikaz osnovnih podatkov o rezidenčnih podjetjih, ki se povezujejo v skupine podjetij.

Ključne statistike so: število skupin podjetij po vrstah skupin (večnacionalne skupine pod domačim ali pod tujim nadzorom, rezidenčne skupine), število skupin podjetij po dejavnosti, število skupin podjetij glede na državo končnega nadzora, število rezidenčnih podjetij, ki so del skupin podjetij, število oseb, ki delajo v rezidenčnem delu skupin podjetij, prihodek rezidenčnih podjetij, ki so del skupin podjetij (1000 EUR).

2 PRAVNI OKVIR

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#)
- [Zakon o državni statistiki \(Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01\)](#)
- Uredba (ES) ŠT. 177/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi skupnega okvira za poslovne registre v statistične namene (CELEX: 32008R0177)
- Uredbe Sveta (EGS) št. 696/93 o statističnih enotah za opazovanje in analizo gospodarstva v Skupnosti (CELEX: 31993R0696)

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujejo podatki, je skupina podjetij. Skupina podjetij je združenje pravnih enot, ki so združene na podlagi večinskih lastniških deležev. Sestavljajo jo vodja skupine in njemu podrejene pravne enote. Vodja skupine podjetij je lahko tuja ali domača pravna enota, ki jo ne nadzoruje nobena pravna enota. Če je pravna enota, ki je vodja skupine, v večinski lasti fizične osebe kot posameznika, potem je to znak, da je skupina v lasti tuje ali domače fizične osebe.

Skupine podjetij, ki jih opisujejo podatki, opazujemo glede na vrsto skupine (večnacionalne skupine pod tujim nadzorom, večnacionalne skupine pod domačim nadzorom in rezidenčne skupine), po državi nadzora in po dejavnosti SKD 2008.

Enota, ki jo opisujejo podatki, je tudi rezidenčno podjetje, ki je del skupine podjetij. Rezidenčno podjetje oziroma podjetje je registrirano za opravljanje pretežno tržne dejavnosti na ozemlju Republike Slovenije, ki je bilo aktivno vsaj del opazovanega obdobja.

Podjetja, ki jih opisujejo podatki, opazujemo glede na prihodek, osebe, ki delajo, dejavnost in vrsto skupine.

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Enota, ki jo opazujemo, je skupina podjetij. Skupina podjetij je združenje pravnih enot, ki so združene na podlagi večinskih lastniških deležev. Sestavljajo jo vodja skupine in njemu podrejene pravne enote. Vodja skupine podjetij je lahko tuja ali domača pravna enota, ki jo ne nadzoruje nobena pravna enota. Če je pravna enota, ki je vodja skupine, v večinski lasti fizične osebe kot posameznika, potem je to znak, da je skupina v lasti tuje ali domače fizične osebe.

Enota, ki jo opazujemo, je tudi rezidenčno podjetje, ki je del skupine podjetij. Rezidenčno podjetje oziroma podjetje je registrirano za opravljanje pretežno tržne dejavnosti na ozemlju Republike Slovenije, ki je bilo aktivno vsaj del opazovanega obdobja.

Izbor enot opazovanja je poln; to pomeni, da so bile v raziskovanje zajete vse skupine podjetij iz statističnega registra skupin podjetij. Skupine podjetij se tvorijo iz vseh pravnih enot, ki so bile vpisane v vire, ki so osnova za register skupin podjetij. V raziskovanju opazujemo letno približno 5000 skupin podjetij.

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatki se zbirajo letno.

Podatki o skupinah podjetij se zbirajo v okviru raziskovanja Statistični register skupin podjetij (SPR-RSP), ki ga vodi in vzdržuje Statistični urad RS.

Osnovni viri podatkov za Statistični register skupin podjetij so:

- Centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi Centralna klirinško depotna družba (KDD),
- Centralni sodni register, ki ga vodi Vrhovno sodišče RS (SRG),
- podatki o kapitalskih naložbah, ki jih zbira Banka Slovenije (BS),
- Evropski register skupin podjetij (EGR), ki ga vodi Eurostat,
- Statistični poslovni register, ki ga vodi Statistični urad RS.

Centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev (KDD) je vir podatkov o lastniških deležih imetnikov v rezidenčnih delniških družbah. Imetnik je lahko rezident ali nerezident.

Centralni sodni register (SRG) je vir podatkov o lastniških deležih imetnikov v rezidenčnih družbah z omejeno odgovornostjo. Imetniki so lahko rezidenti ali nerezidenti.

Poročila o kapitalskih naložbah (BS) so vir podatkov:

- o lastniških deležih imetnikov v nerezidenčnih pravnih osebah (naložbe v prvem kolenu v tujini). Imetniki so rezidenčne pravne osebe ali samostojni podjetniki posamezniki;
- o lastniških deležih nerezidenčnih pravnih ali fizičnih oseb v enotah v Sloveniji. Imetniki so lastniki deleža v kapitalu ali delnic, ali ustanovitelji podjetij, ali ustanovitelji zavoda ali fundacij na ozemlju Slovenije;

V letu 2017 je BS uvedla prag poročanja kapitalskih naložb za pravne enote z bilančno vsoto nad 2 milijona EUR. Tako od leta 2017 podatki o lastniških deležih imetnikov v nerezidenčnih pravnih osebah niso več popolno zajeti.

Evropski register skupin podjetij (EGR) je vir za podatke o državi nadzora končnih lastnikov večnacionalnih skupin podjetij v tujini. EGR je statistični poslovni register večnacionalnih skupin podjetij, ki imajo vsaj eno pravno enoto na ozemlju držav EU ali EFTA. Eurostat za vzdrževanje EGR uporablja podatke iz ustreznih nacionalnih statističnih poslovnih registrov za osveževanje enot, ki so rezidenčne v državah članicah EU in EFTA, medtem ko se komercialni viri uporabljajo za pokrivanje enot zunaj EU in držav EFTA.

Statistični poslovni register je vir za statistične podatke o rezidenčnih pravnih enotah in podjetjih, ki so del skupin podjetij, npr. za glavno dejavnost, za število oseb, ki delajo, za prihodek od prodaje.

6 DEFINICIJE

Skupina podjetij je združenje pravnih enot, ki so združene na podlagi večinskih neposrednih ali posrednih lastniških deležev nadrejene pravne enote v podrejeni pravni enoti. Sestavljajo jo vodja skupine in njemu podrejene pravne enote. Vodja skupine podjetij je lahko tuja ali domača pravna enota, ki jo ne nadzoruje nobena pravna enota. Če je pravna enota, ki je vodja skupine, v večinski lasti fizične osebe kot posameznika, potem je to znak, da je skupina v lasti tuje ali domače fizične osebe.

Pravna enota je registrirana pravna ali fizična oseba. Pravne enote so vsi poslovni subjekti, registrirani v Poslovnem registru Slovenije, ki ga vodi AJPES.

Vodja skupine podjetij je pravna enota, ki nadzoruje eno ali več pravnih enot, nje same pa ne nadzoruje druga pravna enota. Če ima pravno enoto, ki je vodja skupine, v večinski lasti fizična oseba kot posameznik, potem skupina dobi indikator, da je v lasti tuje ali domače fizične osebe.

Rezidenčna skupina podjetij je skupina pravnih enot, ki jo sestavljajo samo rezidenčne pravne enote. Sestavljati jo morata najmanj dve pravni enoti.

Večnacionalna skupina podjetij je skupina pravnih enot, ki ima najmanj dve enoti v različnih državah.

Večnacionalna skupina podjetij pod tujim nadzorom je večnacionalna skupina podjetij, katere vodja je tuja pravna enota ali če ima rezidenčno pravno enoto, ki je vodja skupine, v večinski lasti tuja fizična oseba kot posameznik,

potem je ta skupina tudi pod tujim nadzorom.

Večnacionalna skupina podjetij pod domačim nadzorom je večnacionalna skupina podjetij, katere vodja je rezidenčna pravna enota ali če ima rezidenčno pravno enoto, ki je vodja skupine, v večinski lasti rezidenčna fizična oseba kot posameznik, potem je ta skupina tudi pod domačim nadzorom.

Glavna dejavnost, ki jo pravne enote ali podjetja opravljajo, je statistična dejavnost, ki je kot glavna določena v SPRS za statistični namen in se v posameznih primerih razlikuje od registrirane dejavnosti, določene v Poslovnem registru Slovenije (PRS), ki ga vodi Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES). Statistična dejavnost se določa pri pomembnejših enotah, in sicer tistih, pri katerih je iz obstoječih statističnih podatkov razvidno, da bi bila njihova razvrstitev po teh podatkih drugačna od razvrstitve te enote glede na registrirano dejavnost. SPRS vodi in vzdržuje SURS. SPRS je namenjen za sporočanje podatkov Eurostatu, kar je obvezno v skladu z Uredbo (ES), št. 177/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi skupnega okvira za poslovne registre v statistične namene.

Glavna dejavnost skupine podjetij se določi na podlagi glavne dejavnosti pravnih enot, ki sestavljajo skupino podjetij, po hierarhičnem načelu od zgoraj navzdol glede na glavno dejavnost pravne enote in števila oseb, ki delajo. Trenutno se glavna dejavnost večnacionalne skupine podjetij izračunava na podlagi dejavnosti rezidenčnih pravnih enot skupine podjetij.

Velikost skupine podjetij se določa na podlagi števila pravnih enot, ki tvorijo skupino podjetij; upošteva se tudi pravna enota, ki je vodja skupine podjetij.

Število rezidenčnih podjetij je število registriranih rezidenčnih pravnih enot, ki so med letom opazovanja izkazale prihodek od prodaje ali osebe, ki delajo ali investicije in so bile tako aktivne vsaj del opazovanega obdobja. Podjetje lahko sestavlja več lastniško povezanih pravnih oseb, v kolikor na trgu delujejo kot eno samostojno podjetje.

Podjetje je registrirana pravna ali fizična oseba, ki je med letom opazovanja izkazala prihodek ali zaposlene osebe oziroma osebe, ki delajo ali investicije in so bili aktivne vsaj del tega obdobja. Podjetje je najmanjša kombinacija pravnih enot, ki ima kot organizacijska enota za izdelavo proizvodov ali ponudbo storitev pri sprejemanju odločitev določeno stopnjo samostojnosti, predvsem za razporejanje svojih tekočih poslovnih sredstev. Podjetje opravlja eno ali več dejavnosti na eni ali več lokacijah.

Zaposlene in samozaposlene osebe, so vse osebe, ki delajo pri opazovani enoti (plačane in neplačane), in tudi vse tiste osebe, ki delajo zunaj enote, ki ji pripadajo in ki jih plačuje (npr. prodajni zastopniki). Med zaposlene in samozaposlene osebe, se štejejo tudi delavci s krajšim delovnim časom, sezonski delavci in delavci na domu, ki delajo od doma in so na plačilnem seznamu opazovane enote. Med zaposlene in samozaposlene osebe, pa se ne štejejo delavci, ki jih enoti posredujejo druga podjetja, in prostovoljni delavci. Med zaposlene in samozaposlene osebe, so vključeni detaširani delavci v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v RS, poslani na delo ali na strokovno izpopolnjevanje v tujino. (Po stari uredbi: osebe, ki delajo).

Prihodek so prodajne vrednosti kupcem zaračunanih prodanih proizvodov ali trgovskega blaga in materiala ter opravljenih storitev. Merijo se na podlagi prodajnih cen, navedenih v računih in drugih listinah, zmanjšanih za vse popuste, ki so bili dani ob prodaji ali pozneje, pa tudi za vrednosti vrnjenih količin. Prihodki zajemajo tudi vse stroške in obremenitve, vezane na kupca, ne zajemajo pa davkov in carinskih dajatev na blago ali storitve, ki jih enota fakturira, in davka na dodano vrednost (DDV), morebitne prodaje osnovnih sredstev, prihodkov od financiranja in drugih izrednih prihodkov.

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Podatke objavljamo po aktivnosti.

Pri členitvi podatkov po aktivnostih uporabljamo Standardno klasifikacijo dejavnosti (SKD 2008). SKD 2008 <http://www.stat.si/doc/pub/skd.pdf> je nacionalna različica evropske statistične klasifikacije gospodarskih dejavnosti NACE Rev. 2., ki je na voljo na spletni strani <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5902521/KS-RA-07-015-EN.PDF/dd5443f5-b886-40e4-920d-9df03590ff91?version=1.0>

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Postopkov urejanja podatkov nismo uporabili.

UTEŽEVANJE

Postopkov uteževanja podatkov nismo uporabili.

DESEZONIRANJE

Postopki desezoniranja niso smiselni.

OBDELAVA PODATKOV DRUGO

Register skupin podjetij je statistični register, ki vsebuje podatke o skupinah pravnih enot, ki so med seboj povezane na podlagi lastniških deležev oz. kontrole. Skupina podjetij je statistična enota, ki se ji določi enolični identifikator. Skupine podjetij so formirane na podlagi dveh komponent: pravne enote, ki nadzira, in pravnih enot, ki so nadzorovane. Za vsako skupino podjetij in pravno enoto, ki sestavlja skupino, vsebuje register vse spremenljivke, ki so

priporočene v uredbi EU. To so administrativne in statistične spremenljivke.

7.3 INDEKSI

Indeksov ne objavljamo.

7.4 NATANČNOST

Natančnosti ne izračunavamo.

7.5 DRUGA POJASNILA

Vsote se zaradi zaokroževanja včasih ne ujemajo.

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

- Podatkovna baza SiStat: [Ekonomski odnosi s tujino](#) – Globalizacija – Skupine podjetij. Objavljajo se absolutni podatki. Podatki o skupinah podjetij so razčlenjeni po dejavnosti (SKD 2008) in vrstah skupin podjetij, po pravnoorganizacijski obliki vodje skupine podjetij in vrstah skupin podjetij. Podatki o rezidenčnih podjetjih, ki se povezujejo v skupine, so razčlenjeni po dejavnosti (SKD 2008), po velikostnih razredih glede na število enot v skupini in po vrstah skupin podjetij.
- Prva objava (Podjetja / Ekonomski odnosi s tujino, Globalizacija): »Kazalniki globalizacije, Slovenija, letno«.
- Prva objava (Podjetja / Ekonomski odnosi s tujino, Globalizacija): »Skupine podjetij, Slovenija, letno«. Od leta 2017 naprej se podatki o skupinah podjetij objavljajo v Prvi objavi »Kazalniki globalizacija, Slovenija«
- [Statøpis](#)

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Začasnih podatkov ne izkazujemo. Objavimo le končne podatke.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

V letu 2017 je prišlo v raziskovanju o skupinah podjetij do preloma v časovni seriji. V podatke o raziskovanju o skupinah podjetij smo za referenčno leto 2017 vključili nov podatkovni vir [Evropski register skupin podjetij \(angl. EuroGroup](#)

[Register – EGR](#)). Poleg tega smo zaradi primerljivosti podatkov v skladu z enotno metodologijo EU uskladili definicijo skupine podjetij in vodje skupine podjetij.

Zaradi vključitve novega podatkovnega vira v raziskovanje smo prešli z države nadzora prvega lastnika oziroma vodje skupine podjetij v tujini na državo nadzora končnega lastnika oziroma vodje skupine podjetij v tujini. Iz dosedanjih virov smo lahko pridobili le informacijo o pravni enoti, ki je prvi lastnik v tujini oziroma vodja skupine podjetij.

Nova definicija skupine podjetij: Skupina podjetij je združenje pravnih enot, ki so združene na podlagi večinskih lastniških deležev. Sestavljajo jo vodja skupine in njemu podrejene pravne enote. Vodja skupine podjetij je lahko tuja ali domača pravna enota. Vodja skupine podjetij je pravna enota, ki nadzoruje eno ali več pravnih enot, nje same pa ne nadzoruje druga enota. Če je pravna enota, ki je vodja skupine, v večinski lasti fizične osebe kot posameznika, potem je to znak, da je skupina v lasti tuje ali domače fizične osebe.

Stara definicija skupine podjetij: Skupina podjetij je združenje enot, ki so združene na podlagi večinskih lastniških deležev. Sestavljajo jo vodja skupine in njemu podrejene pravne enote. Vodja skupine podjetij je lahko tuja ali domača pravna enota ali fizična oseba kot posameznik. Vodja skupine podjetij je pravna enota ali fizična oseba kot posameznik, ki nadzoruje eno ali več pravnih enot, nje same pa ne nadzoruje druga enota.

Podatki, pripravljeni na podlagi stare definicije in brez upoštevanja novega podatkovnega vira, so bili objavljeni 5. 3. 2019 v Prvi objavi z naslovom Skupine podjetij. Podatki za isto referenčno leto (2017), pripravljeni po novi metodologiji in z upoštevanjem novega vira (EGR), pa so objavljeni v Prvi objavi z naslovom Kazalniki globalizacije.

Od opazovanega leta 2018 naprej bodo podatki o skupinah podjetij izhajali v Prvi objavi Kazalniki globalizacije.

Metodološko pojasnilo o revidiranju podatkov je dostopno na spletni strani <http://www.stat.si/dokument/5296/RevidiranjeStatisticnihPodatkovMPsplosna.pdf>

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

- Vprašalnik:
 - Podatkov za to raziskovanje SURS ne zbira z vprašalnikom.
- Metodološka pojasnila:
 - Skupine podjetij

področje: Podjetja, Ekonomski odnosi s tujino

podpodročje: Globalizacija

- Metodološka pojasnila:
 - Podjetja

področje: Podjetja

podpodročje: Struktura in poslovanje podjetij

- Priročnik za poslovne registre <http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/statmanuals/files/KS-32-10-216-EN-C-EN.pdf>
- Evropski register skupin podjetij (EGR) je statistični poslovni register večnacionalnih skupin podjetij, ki imajo vsaj eno pravno enoto na ozemlju držav EU ali EFTA. Metodologija EGR <https://ec.europa.eu/eurostat/web/structural-business-statistics/structural-business-statistics/eurogroups-register>